

end holder til den Anskuelse, at Forsvarssagen bør være et neutralt Omraade, som bør behandles uanset Partistillingen, af den ganske simple Grund, at Landet ikke kan forsvares fra et Partistandpunkt (Hørup: Hvorfor ikke?) — fordi der ikke kan tænkes et Højreforsvar eller et Venstreforsvar af Landet, men kun et militært Forsvar — maa jeg dog erkjende, at der til Behandlingen af en Sag af denne Betydning kræves et Velvillighedsforhold imellem Regjeringen og Repræsentationen, som jeg i høi Grad beklager ikke er tilstede. Men fordi Forholdet nu er saaledes, behøver man imidlertid ikke at lade ethvert Haab ude om, at der kan komme Noget ud af Sagen, naar man overhovedet kun vil se paa Sagen selv. Den ærede sidste Taler rettede et Tilbageblik paa svundne Tider og særlig paa Sagens Behandling i Aarene 1875—76. Det ærede Medlem udtalte, at det var hans Overbevisning, at da den nuværende Regjering traadte til, stillede den sig strax som en Kampregjering, men jeg vil tillade mig at benegte dette. Saaledes forholdt det sig ikke. De af os, som have siddet i Folkethinget paa den Tid, ville erindre, med hvilken Velvillie og Smødefommen Regjeringen blev modtagen netop fra den Side af Thinget, til hvilken det ærede Medlem, som nys talte, hører (Afbrydelse). Ja, det er nu min Opfattelse. Regjeringen søgte ikke Kamp, men i een Henseende faae den urigtigt paa Situationen. Det var et Feilsyn hos Regjeringen, at den troede, at man i Folkethinget efter de mange Forhandlinger, som vare førte om Forsvarssagen i tidligere Tid, endelig var kommen saa vidt, at man havde faaet Dinene aabne for Nødvendigheden af at gjøre Noget for vort Forsvar. Det var et Feilsyn, at Regjeringen tog Forsvarssagen som Program i Troen paa Muligheden af at kunne føre den igennem, thi vel udtalte det ærede Medlem for Præstø Amts Gte Valgkreds (Bojsen), at man let vilde have kunnet komme til Forhandling om vigtige og væsentlige Forsvarsforanstaltninger i 1876, dersom man havde villet; men dette er ikke ganske rigtigt. Venstres Standpunkt under Forhandlingerne i 1876 maa søges i den Betænkning, som blev afgiven af Folkethingets Udvalg den 15de Marts 1875; thi til den Erklæring blev der under Forhand-

lingerne i 1876 idelig og idelig viist tilbage. Vel var det under Ministeriet Thommesbech, at den blev afgiven, men den Omstændighed, at Venstre dert havde fremsat sin Forsvarsplan, var Grunden til, at man stadig henviste til den, og derfor maa man holde sig til den, naar det gjælder om at bevare, hvad Venstre dengang vilde. Venstres Forsvarsplan hvilede paa den Forudsætning, at vi i Tilfælde af Krig stode alene og ikke kunde gjøre Regning paa Hjælp fra nogen Side. Under denne Forudsætning oplæser Venstre det Spørgsmaal: hvad kan der forsvares, og svarer da — jeg haaber, at det maa være mig tilladt — at oplæse et Par Citater af Betænkningen — Følgende: „Efter den hidtil gjorte Erfaring maa det vistnok erkjendes, at hverken Sjælland eller Fyen kan forsvares mod Angreb, der tilfugte Mære end Brandstatning og Jouragering. Maalet for disse Landsdeles Forsvar maa derfor i de fleste Tilfælde antages indskrænket til en Beskyttelse af Mobiliseringen og til Afværgelse af fjendtlige Streiftog og midlertidige Landgangsforsøg“. Dette var Betragtningen med Hensyn til Forsvaret af Sjælland og Fyen, og med Hensyn til Forsvaret af Sjælland siger Betænkningen, at „Sjælland er Danmarks naturlige Fæstning“, en Sætning, som dog kun kan forstås paa een Maade, nemlig saaledes, at det er paa Sjælland, at Hovedforsvaret skal føres. Nu udvikler man videre, at som en Følge heraf bør man lægge den afgjørende Vægt paa de levende Værn, Flaaden og Hæren, saaledes at Flaaden kan møde Fjenden og forhindre Oversførelsen af Tropper, samt at Hæren kan møde ved Landgangspunktet for at slaa Fjenden tilbage, men ved Kampen ved Landgangspunktet skal man saa standse med Forsvaret. Det var denne Anskuelse, som man fra den anden Side ikke kunde slutte sig til, idet man hævdede, at tilfældige Omstændigheder kunde komme til at spille en afgjørende Rolle, saa at man ikke kom til Landgangspunktet i rette Tid, og derfor vilde man ikke lade Fædrelandets fremtidige Stjæbne være afhængig af den tilfældige Udgang af en saadan Kamp. Ikke desto mindre er det dog dette, som Betænkningen kræver, idet den udtaler: „Er en Landgang først fuldstændig lykkedes, da staar det i Fjendens Magt at forstærke sin Angrebsstyrke saaledes, at han efter rimelig Beregning kan sikke sig Kam-